

Минимална цена рада Ставови послодаваца

Током јула, Унија послодаваца Србије традиционално реализује консултације и истраживање ставова послодаваца са циљем да се сагледају ставови привредника по питању висине минималне цене рада у Републици Србији.

Ова година се посебно издваја због кризе која је изазвана вирусом COVID 19, а која је утицала на све економске аспекте како у Србији тако и на глобалном нивоу. Посматрано са финансијског аспекта, претходно истраживање Уније послодаваца Србије је показало да је **94% анкетираних привредника имало озбиљне тешкоће у пословању, а у потпуности су без прихода остали бројни привредници у секторима туризма и угоститељства због мера социјалног дистанцирања и обуставе рада.**

Преговори са представницима Владе РС и синдикатима отпочињу током августа, обзиром да се у септембру у оквиру Социјално економског савета Републике Србије разматра висина минималне цене рада за 2021. годину.

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ
SERBIAN ASSOCIATION OF EMPLOYERS

- 1 Само 15% привредника је заузело позитиван став према расту минималне цене рада у односу на 46% колико је то било у 2019. години
- 2 Значајно умањење пореза и доприноса као даља подршка привредницима у Србији
- 3 Сет мера за подршку дигитализацији и дигиталној трансформацији предузећа и унапређењу флексибилних облика рада

Минимална цена рада

Резултати истраживања

“Србија је делимично напредовала и напредовала би више да се није догодила дестабилизација на економском нивоу проузрокована вирусом. Последњих неколико година, осећамо сви повећање сигурности, наплативости, цео систем делује доста стабилније и чак и на терет плаћених категорија запослених, ја бих се усудио да предложим повећање минималца на пристојнији ниво јер би људима на дну платежне скале повишица много више значила”-Директор малог предузећа из Шимановаца

„Иницијатива за повећање минималне цене рада је у ствари иницијатива за повећавање пореза. Стога држава треба да одреди онај порез који максимизира његову наплату. Ако држава пореску стопу држи високо, то ће довести до тога да се повећања неплаћање пореза, то је ситуација какву имамо данас па је држава сама и одговорна за стварање тако насталог сивог тржишта. Са друге стране када би стопа пореза била на оптималном нивоу много више привредника би запошљавало и зараде не би биле на минималном нивоу као што су сада у већини фирми. Још једна ствар је овде јако битна а то је да доста фирми држи раднике на минималној заради па им се исплаћује разлика у готовини до праве цене зараде.

А то је управо из горе наведеног разлога што је порез нереално висок и привредници га морају избегавати да би опстали. Смањење доприноса би са друге стране значило растерећење привреде и довело би до колико толико већег запошљавања као и до пораста цене зарада с тим да ова очекивања не треба прогнозировать у кратком року због ванредних ситуација по основу епидемије”-Директор предузећа из Београда

У истраживању је учествовало 133 послодаваца (представника 133 различитих привредних субјеката) који запошљавају укупно 16.134 лица и три удружења предузетника која броје 1935 послодаваца код којих је запослено око 5800 радника. Посматрано према величини привредног субјекта у истраживању је учествовало 11 великих компанија, 21 средње предузеће, 47 малих и 48 микро предузећа, као и 7 предузетника и 3 колективна члана која окупљају 1935 предузетника.

Саговорници у истраживању су били власници и директори предузећа, директори људских ресурса у компанијама, предузетници као и председници пословних удружења. Разговори су трајали 7 дана где се водило рачуна да у консултацијама учествују подједнако и домаћи и страни привредници, да буду укључени и чланови Уније послодаваца Србије и они који још увек нису у нашем чланству, да адекватно буду заступљена предузећа која обављају различите привредне делатности, али се водило рачуна и о подједнакој укључености великих компанија, микро малих и средњих привредних друштава и предузетника. У истраживању су учествовале и чланице италијанског удружења послодаваца Confindustria Serbia.

У односу на прошлу годину ово истраживање показује **драстичну разлику у броју оних привредника који су исказали позитиван став према даљем расту минималне цене рада.** Ово је било и очекивано обзиром на актуелну кризу изазвану вирусом COVID-19. Према добијеним одговорима **само 15% анкетираних привредника је заузело позитиван став према расту минималне цене рада у односу на 46% колико је то било у 2019. години.** Такође, овај мали број послодаваца би **условљено прихватио раст “минималца” уз значајно умањење пореза и доприноса као и повећањем неопорезивог дела зараде и смањењем фискалних и паракорпоративних обавеза.**

Послодавци који су предложили раст минималне цене рада **условили су га умањењем трошкова пореза на зараду.**

Позитиван став према расту минималне цене рада у највећој мери су заузели привредници из сектора малих привредних субјеката (10), а исто тако микро предузећа су у највећој мери била против његовог

1. Поређење ставова привредника из претходних истраживања

2. Да ли су се стекли услови за раст минималне цене рада

раста (42), док су апсолутно сви предузетници били против повећања минималне цене рада (свих 1942).

Посматрајући у истраживању добијене одговоре према регионалној подели Републике Србије, најмање послодаваца спремних да прихвате даљи раст минималне цене рада је у Војводини (44) док је у Београду највише привредника који сматрају да постоји могућност за раст зарада (свега 12).

3. Да ли су се стекли услови за раст минималне цене рада - посматрано по регионалној подели - резултати послодаваца који су се изјаснили и позитивно и негативно према расту минималне цене рада

„Нисмо за повећање минималца због свеукупне ситуације са епидемијом, недостатка посла, недостатка тржишта и опште економске кризе на Светском тржишту, а опадање промета и укупног обима посла очекујемо тек краем ове и током целе идуће године”
Власник текстилног предузећа са 400 запослених

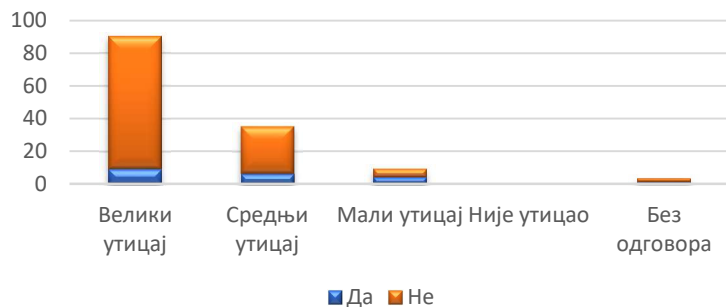
“Мере као што су повећање неопорезивог дела зараде и значајно смањење пореза и доприноса би омогућиле да послодавац лакше исплати минималан износ плата, а касније кад се стабилизује тржиште да у оквиру раније пројектоване масе средстава за плате променом процената повећа нето доходак који се са другим давањима уклапа у њу. Осим тога, смањење и укидање појединих парафискалних намета, поменути повећања нето дохотка би омогућила да се сервисирају други пословни расходи без да се захвата у лични доходак” - Директор предузећа из Новог Сада

„НАЈВАЖНИЈЕ У ОВИМ ИЗУЗЕТНО ТЕШКИМ УСЛОВИМА ПОСЛОВАЊА ЈЕ ОДРЖАТИ ПОСАО НА НИВОУ ОПСТАНКА И ИСПЛАЋИВАТИ ПЛАТЕ И ОБАВЕЗЕ”

Власник текстилне компаније

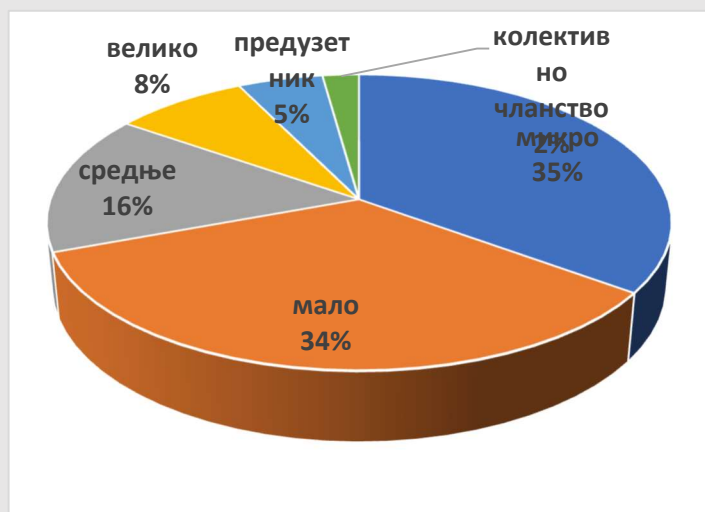
Имајући у виду кризу која је изазвана вирусом COVID-19, кроз коју пролазе предузећа у Србији, а која је изазвала озбиљне последице по ликвидност и даље пословање, једно од питања је било и довођење у директну везу актуелне ситуације са евентуалним растом минималне цене рада. Имајући у виду да је свега 15% послодаваца рекло „да“ расту минималне цене рада, јасно је да криза директно утиче на негативан став према повећању јер то подразумева додатне трошкове на већ лошу финансијску ситуацију. Послодавци су указали на чињеницу да се налазе у ситуацији да се боре за

Колико је вирус COVID19 утицао на ваше пословање?

4. Колико је утицај на ваше пословање имала криза изазвана вирусом - резултати послодаваца који су се изјаснили и позитивно и негативно према расту минималне цене рада?

„У години када је светска економска криза у јеку, која свакако ни Србију неће мимоићи, послодавци сада изналазе начине да уз помоћ Владе Р. Србије не праве радикалне резове у начину пословања и сачувају своје запослене од губитка статуса запослених“ - *Власник прехранбеног предузећа из Београда*

6. Структура испитаника по величини привредног субјекта

опстанак на тржишту и да једва успевају да задрже постојећу запосленост у ситуацији када им промет драстично опада, а трошкови расту.

Посматрајући добијене одговоре према привредној грани у којој обављају своју делатност, највећи број послодаваца, који су става да минималну цену рада треба повећати, се налази у сектору услуга. Против повећања минималне цене рада су у највећем проценту послодавци који се баве производним делатностима, услугама, туризмом и угоститељством.

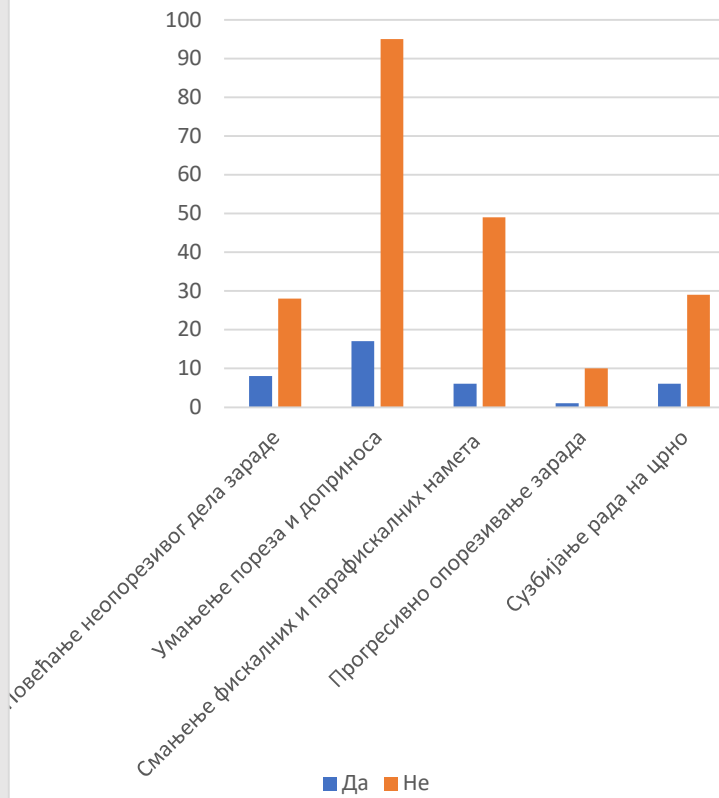
Привредни сектор и однос према минималној цени рада

5. Привредни сектори и однос према минималној цени рада - резултати послодаваца који су се изјаснили и позитивно и негативно према расту минималне цене рада

„ПРОМЕТ ЈЕ ТОЛИКО ОПАО ДА ЈЕ НЕМОГУЋЕ ПОКРИТИ ОСНОВНЕ ТРОШКОВЕ ЗА ОПСТАНАК ПРЕДУЗЕЋА „ ВЛАСНИЦА МАЛОГ ПРЕДУЗЕЋА ИЗ БЕОГРАДА

Решење које би у највећој мери утицало на раст минималне цене рада

7. Решења која би у највећој мери утицала на раст минималне цене рада - резултати послодаваца који су се изјаснили и позитивно и негативно према расту минималне цене рада

Решења која би утицала на раст зарада у приватном сектору

Из године у годину привредници једнако указују на високе трошкове пословања, посебно на оне које се односе на порезе и доприносе на зараду. Уколико се жели дугорочно утицати на раст зарада у приватном сектору, привредници сматрају да је неопходно **значајно смањење високих трошкова пословања**.

Посматрано према оценама послодаваца који су учествовали у овом истраживању, на значајнији раст минималне цене рада **у највећој мери може утицати умањење пореза и доприноса на зараде**, али исто тако послодавци су указали да у овим кризним временима је од великог значаја **подршка државе кроз умањење фискалних и парафискалних намета**.

Колико је ситуација у привреди озбиљна и колико се мора водити рачуна о сваком могућем новом намету или повећању трошкова пословања говоре и подаци из истраживања које је Унија послодаваца Србије реализовала у априлу 2020. године, а које се бавило кризом изазваном вирусом COVID-19 и последицама по пословање предузећа у Србији. Тадашњи сумирани резултати показали су да је само 6% фирми претрпело слабији финансијски удар, а чак **94% или велики (54%) или средњи утицај (40%)**.

„УСЛЕД ВИРУСА COVID-19, НОВОНАСТАЛЕ ОКОЛНОСТИ УТИЧУ НА ПРОИЗВОДНИ ПРОЦЕС У СМISЛУ БЛАГОГ ПОВЕЋАЊА ОДСУСТВА РАДНЕ СНАГЕ, ПОТЕШКОЋА СА ДОБАВЉАЧИМА, ПЛАСИРАЊЕ И НАПЛАТУ ПРОИЗВОДА“ - ВЕЛИКО ПРОИЗВОДНО ПРЕДУЗЕЋЕ ИЗ РЕГИОНА ШУМАДИЈЕ И ЗАПАДНЕ СРБИЈА

Препоруке послодаваца

Ову годину обележиле су ванредне околности и криза коју је проузроковао вирус COVID-19. Последице се још увек сагледавају, али је сад очигледно колико је криза негативно утицала на пословање и приходовање српских предузећа која су морала да раде у околностима ванредног стања уз поштовање свих уведених мера и ограничења и уз промену начина рада. У току ових консултација, процене послодаваца се крећу у распону од годину до чак три године колико ће бити потребно већини предузећа да се у потпуности опорави. Сам опоравак српских предузећа у великој мери зависи и од глобалних економских кретања, али и од кризних политика које буду **усвајале велике компаније** јер се и оне сурећу са проблемом профитабилног пословања, односно смањују средства за инвестиције што се може негативно одразити на ширу економију.

Да ипак, није све црно, потврђују и чињенице да је “корона” убрзала спору бирократију и администрацију и приморала круте процедуре и системе да одмах делују. Многе институције су убрзале своје пословање преласком на дигиталне платформе, а постало је могуће свакодневно организовати састанке, па и конференције путем web-а. Такође, схватили смо и колико се послова може радити од куће. **Изазовна времена су нас приморала да ствари посматрамо из другог угла и отворила су простор за бројна иновативна решења.** У кратком року је један број предузећа, која су имала забрану рада, пронашао нов начин да дође до потрошача. Управо ова иновативна решења неопходно је подржати кроз **сет мера за даљу подршку дигитализацији и дигиталној трансформацији предузећа, електронском пословању, унапређењу флексибилног пословања, електронске трговине, примене нових технологија, као и за даља истраживања и развој.**

У том смислу, решење које су предложили послодавци, а које може утицати на одрживи раст минималне цене рада је

Умањење трошкова пословања ради подршке опоравку предузећа и унапређењу конкурентности

Кроз пропорционално **умањење пореза и доприноса**, могуће је увећати минималну цену рада, а да увећање није на терету послодаваца, што би краткорочно посматрано државном буџету било враћено кроз већу потрошњу, стабилизацију кризе, расту запослености и расту броја привредних друштава и предузетника.

Напомена: Послодавци су анкетирани путем електронске поште и директно како би се обезбедили одговори искључиво овлашћених представника. У овој анализи добијених одговора се не наводе називи компанија, нити имена лица која су доставила своје ставове и коментаре. Консултације са послодавцима и анализу резултата истраживања водила је Љиљана Павловић, Руководилац сектора за чланство Уније послодавца Србије